

Policy Brief

บทสรุปเชิงนโยบาย

ฉบับที่ 3/2569

จัดทำโดย นางสาวบุชิตา ไทยานนท์ วิทยากรชำนาญการพิเศษ
กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

การยกระดับนโยบายรัฐสวัสดิการเชิงเศรษฐกิจ : เครื่องมือฟื้นฟูฐานรากและลดความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืน (Enhancing Economic Welfare State Policies: A Strategic Instrument for Grassroots Economic Recovery and Sustainable Inequality Reduction)

บทนำ

เศรษฐกิจไทยเผชิญความท้าทายเชิงโครงสร้างอย่างต่อเนื่องในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ทั้งจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ความเปราะบางของตลาดแรงงาน หนี้ครัวเรือนในระดับสูง และความเหลื่อมล้ำทางรายได้ที่สั่งสมมาอย่างยาวนาน แม้ในช่วงหลังสถานการณ์เศรษฐกิจมหภาคจะเริ่มฟื้นตัว แต่เป็นการกระจุกตัวอยู่ในบางภาคส่วน ขณะที่ประชาชนฐานรากจำนวนมากยังไม่สามารถฟื้นคืนคุณภาพชีวิตและความมั่นคงทางเศรษฐกิจได้อย่างแท้จริง สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า หากขาดกลไกการกระจายผลประโยชน์การเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง ผลประโยชน์การเติบโตทางเศรษฐกิจย่อมไม่สามารถแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและความยากจนได้อย่างยั่งยืน

รัฐบาลได้กำหนดทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจที่ให้ความสำคัญกับการลดภาระค่าครองชีพ การกระตุ้นกำลังซื้อ การฟื้นฟูเศรษฐกิจฐานราก และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนผ่านมาตรการด้านรัฐสวัสดิการและนโยบายเศรษฐกิจเชิงสังคม ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาาระบบสวัสดิการตลอดช่วงชีวิต การดูแลกลุ่มเปราะบาง และการใช้มาตรการทางการคลังเพื่อแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือน อย่างไรก็ตาม การดำเนินนโยบายดังกล่าว ยังมีข้อจำกัดในเชิงการบูรณาการ ความต่อเนื่องและการเชื่อมโยงกับการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจของประชาชนในระยะยาว ทั้งนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ได้วางกรอบแนวคิดพลิกโฉมประเทศไทยสู่ความยั่งยืน โดยกำหนดเป้าหมายหลักด้านการลดความเหลื่อมล้ำ การเสริมสร้างความคุ้มครองทางสังคม และการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ตลอดช่วงชีวิต เป็นการสะท้อนความพยายามของรัฐในการปรับบทบาทจากผู้เฝ้าระวังไปสู่ผู้ลงทุนทางสังคม อย่างไรก็ตาม การบรรลุเป้าหมายดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยการยกระดับนโยบายรัฐสวัสดิการเชิงเศรษฐกิจให้เป็นเครื่องมือเชิงโครงสร้างที่สนับสนุนทั้งการฟื้นฟูเศรษฐกิจฐานรากและการลดความเหลื่อมล้ำอย่างเป็นระบบ

รัฐสวัสดิการ (Welfare State) คือ แนวคิดที่รัฐมีบทบาทหลักในการคุ้มครองและส่งเสริมคุณภาพชีวิตทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน โดยยึดหลักความเสมอภาคของโอกาสและการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม ประเทศในกลุ่มประเทศกลุ่มนอร์ดิก ได้แก่ สวีเดน ฟินแลนด์ เดนมาร์ก และนอร์เวย์ มักถูกยกเป็นต้นแบบของรัฐสวัสดิการสมัยใหม่ที่จัดสรรสวัสดิการอย่างทั่วถึงและใช้ภาษีก้าวหน้าสูง ภายหลังวิกฤตเศรษฐกิจและการแพร่ระบาดของโควิด 19 ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำจึงเป็นประเด็นเร่งด่วนที่หลายประเทศให้ความสำคัญ โดยความเหลื่อมล้ำระดับสูงที่สะสมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและเสถียรภาพโดยรวม ด้วยเหตุนี้ การพัฒนานโยบายรัฐสวัสดิการเชิงเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพจึงได้รับการกล่าวถึงว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการฟื้นฟูเศรษฐกิจฐานรากและลดช่องว่างรายได้ระหว่างคนรวยกับคนจนอย่างยั่งยืน บทสรุปเชิงนโยบายนี้จึงนำเสนอแนวทางสำคัญในการยกระดับรัฐสวัสดิการเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว พร้อมกรณีศึกษาในประเทศและต่างประเทศประกอบการวิเคราะห์

สถานการณ์ปัจจุบันของความเหลื่อมล้ำและเศรษฐกิจฐานราก

แม้ว่าประเทศไทยจะมีนโยบายสวัสดิการหลายด้าน แต่ยังคงเผชิญปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจที่สูงมาเป็นเวลานาน รายงานของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า ใน พ.ศ. 2565 สถานการณ์ความยากจนปรับระดับดีขึ้นเล็กน้อย ในขณะที่ช่องว่างรายได้ของไทยยังอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้ การกระจายรายได้ยังไม่ทั่วถึงระหว่างพื้นที่เศรษฐกิจหลักและรอง โดย 10 จังหวัดหลักของไทยสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ถึงร้อยละ 64.3 ของประเทศ ในขณะที่อีก 67 จังหวัดรวมกันมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 35.7 เท่านั้น ผลจากการกระจุกตัวทางเศรษฐกิจดังกล่าวทำให้รายได้ภาษีของรัฐ จำนวน 2.6 ล้านล้านบาท ตกต่ำเมื่อเทียบกับงบประมาณที่ต้องใช้ประมาณ 3.85 ล้านล้านบาท ส่งผลให้รัฐมีช่องว่างทางการคลัง การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินโครงการสวัสดิการต่าง ๆ จึงยังจำกัด

เศรษฐกิจฐานรากของประเทศไทยยังคงมีบทบาทสำคัญต่อโครงสร้างเศรษฐกิจและการจ้างงาน โดยข้อมูลจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระบุว่า ประเทศไทยมีเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนในระบบทะเบียนเกษตรกร (Farmer ONE) จำนวน 8,832,970 ราย (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 9 เมษายน 2568) ขณะที่ภาคธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ซึ่งเป็นกลไกหลักในการกระจายรายได้ในระดับพื้นที่ มีจำนวน 3,272,478 ราย จากข้อมูลล่าสุดที่ใช้ในรายงานสถานการณ์ SME ปี 2568 ของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจและการจ้างงานในพื้นที่ชนบท อย่างไรก็ดี การเติบโตทางเศรษฐกิจที่ผ่านมา ไม่สามารถสะท้อนถึงรายได้ที่เพิ่มขึ้นของเกษตรกรและชุมชนฐานราก เนื่องจากนโยบายเศรษฐกิจไทยยังดำเนินแบบเศรษฐกิจแบบไหลริน (Trickle-down Economics) คือ แนวคิดที่เชื่อว่าการลดภาษีและให้สิทธิประโยชน์แก่คนรวยหรือภาคธุรกิจขนาดใหญ่จะทำให้การลงทุนขยายตัว โดยให้เศรษฐกิจส่วนกลางเติบโตและรอเวลาให้ความมั่งคั่งไหลออกไปสู่ภาคประชาชนเอง ซึ่งผลลัพธ์ในทางปฏิบัติกลับไม่เกิดขึ้นตามคาด จากเหตุนี้ ปัจจัยพื้นฐานทางการผลิตของชาวบ้าน เช่น ที่ดิน ทรัพยากรภูมิปัญญา ตลาด ยังไม่ได้รับการส่งเสริมอย่างเต็มที่ ส่งผลให้ชุมชนฐานรากไม่สามารถลดความเหลื่อมล้ำได้ด้วยตนเอง

โครงสร้างความเหลื่อมล้ำของไทยจึงมีหลายมิติ ทั้งความเหลื่อมล้ำด้านผลลัพธ์ทางรายได้ ความเหลื่อมล้ำด้านทรัพย์สินที่สูงต่อเนื่อง และความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสในการเข้าถึงบริการพื้นฐาน แม้รัฐจะมีระบบประกันสุขภาพแห่งชาติครอบคลุมประชากรถึงร้อยละ 99.56 และนโยบายช่วยเหลือประชาชนกลุ่มเปราะบางหลายประเด็น แต่ปัญหาความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจยังคงอยู่ในระยะสั้น สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจึงได้เสนอให้ทบทวนการจัดสรรงบประมาณสวัสดิการเพื่อให้ตรงกับความต้องการของประชาชนมากขึ้น พร้อมทั้งเน้นปรับปรุงคุณภาพการศึกษาเพื่อยกระดับทุนมนุษย์ของแรงงาน ในมุมมองของนักวิชาการ เช่น ธิติยา จารุไพบูลย์พันธ์ (2567) ยังมีข้อวิพากษ์ว่าระบบราชการไทยที่ซับซ้อนและซ้ำซ้อนทำให้การดำเนินงานสวัสดิการไม่บรรลุเป้าหมายเสมอไป กรอบเวลาการดำเนินนโยบายมักเน้นแก้ไขปลายเหตุ เช่น เงินโอนเพื่อเพิ่มรายได้ทันที โดยไม่มีการบูรณาการพัฒนาทุนมนุษย์และโครงสร้างเศรษฐกิจอย่างจริงจัง

แนวทางการยกระดับนโยบายรัฐสวัสดิการ และการฟื้นฟูเศรษฐกิจฐานราก

การยกระดับรัฐสวัสดิการเชิงเศรษฐกิจของไทย จำเป็นต้องผสมผสานการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำหลายมิติ โดยไม่เพียงมุ่งเน้นที่การจ่ายเงินสนับสนุนเท่านั้น แต่ต้องรวมถึงการสร้างโอกาสให้กับประชาชนที่มีรายได้น้อยผ่านการพัฒนาทุนมนุษย์และการกระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่นควบคู่ไปด้วย โดยดำเนินงานทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ดังนี้

ระยะสั้น รัฐควรเร่งขยายระบบการคุ้มครองทางสังคม ให้ครอบคลุมและตรงเป้าหมายมากขึ้น เช่น การเพิ่มจำนวนผู้รับสิทธิ์บัตรสวัสดิการ ประกันรายได้เกษตรกร เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ/คนพิการ แม้กระทั่งนโยบายรัฐสวัสดิการที่มุ่งช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย พร้อมทั้งยกระดับคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานและฝึกอบรมทักษะอาชีพ เพื่อป้องกันไม่ให้กลุ่มคนจนรุ่นใหม่กลายเป็นคนจนรุ่นต่อไป โดยกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดในระดับชุมชน ช่วยสร้างรายได้ ลดความเหลื่อมล้ำ และการกระจายความเจริญสู่พื้นที่ห่างไกล นโยบายรัฐสวัสดิการจึงมุ่งให้ความช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย เพิ่มคุณภาพชีวิต โดยใช้งบประมาณจากภาษีและกองทุนประชารัฐสวัสดิการ รัฐบาลควรเน้นมาตรการที่สามารถกระตุ้นกำลังซื้อและลดภาระค่าครองชีพทันที เช่น โครงการคนละครึ่งพลัส เพิ่มเงินอุดหนุนรายวันเป็น 200 บาท รวมถึงขยายฐานผู้ใช้สิทธิ์ให้รวมคนรุ่นใหม่และผู้เสียภาษี ซึ่งช่วยทำเงิน 8.4 ล้านบาท เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจฐานรากโดยมีผู้ใช้สิทธิ์ 9.2 ล้านราย เป็นต้น นอกจากนี้ รัฐควรดำเนินมาตรการบรรเทาปัญหาหนี้สินครัวเรือน เช่น วงเงินสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ เพื่อลดภาระทางการเงินและเพิ่มโอกาสในการลงทุนทางธุรกิจหรือการศึกษา

ระยะกลาง การพัฒนาทักษะแรงงานและการยกระดับ

ภาคเกษตรเป็นสิ่งสำคัญ รัฐควรส่งเสริมการพัฒนาทักษะเดิมให้สูงขึ้น (Upskill) และการเรียนรู้ทักษะใหม่ (Reskill) ให้แรงงานก้าวสู่เศรษฐกิจที่มีมูลค่าสูง เช่น สาขาเทคโนโลยี นวัตกรรม หรืองานสร้างสรรค์ เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม รวมทั้งสนับสนุนบทบาทของสตรีในตลาดแรงงานอย่างจริงจัง โดยลดอุปสรรคทางสังคมและการคมนาคม สำหรับเกษตรกร รัฐต้องปรับโครงสร้างนโยบายเพื่อเพิ่มรายได้โดยตรงให้แก่ชาวไร่ชาวนา เช่น การรับซื้อผลผลิตหรือการประกันรายได้ขั้นต่ำ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าทางการเกษตรเพื่อให้เกษตรกรได้ส่วนแบ่งกำไรมากขึ้น การลงทุนในเทคโนโลยีการเกษตร (Smart Farming, Digital Platform) และการจัดตั้งกลไกตลาดเชิงพาณิชย์ระดับท้องถิ่นจะช่วยยกระดับเศรษฐกิจฐานราก เช่น การจัดตั้งตลาดนัดชุมชนอินทรีย์ การสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนให้ดำเนินธุรกิจครบวงจร ยกตัวอย่างกรณีชุมชนสะเอียบ จังหวัดน่าน ซึ่งปรับปรุงกระบวนการผลิตและการตลาดของโครงการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) ร่วมกับนวัตกรรมจนสามารถเพิ่มรายได้จากหลักร้อยล้าน เป็นหลายพันล้านบาทต่อปี สะท้อนว่า เมื่อชุมชนฐานรากได้รับการส่งเสริมให้มีทักษะการผลิตและการขายที่ครบวงจร สร้าง “New S-Curve” จะสามารถยกระดับผลผลิตและรายได้ได้อย่างก้าวกระโดด

ระยะยาว จำเป็นต้องปฏิรูประบบภาษีและงบประมาณ

ของรัฐ เพื่อรองรับระบบรัฐสวัสดิการที่ครอบคลุมมากขึ้น สอดคล้องกับความเห็นของทันตแพทย์หญิง ศรีญาดา ปาสิมาพันธ์ ชี้ว่า ประเทศที่มีรัฐสวัสดิการครบวงจรมักมีภาษีรวมสูงถึงร้อยละ 40-50 ของ GDP ในขณะที่ไทยยังอยู่ประมาณร้อยละ 20 การกระตุ้นเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างมั่นคงจึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะขยายฐานรายได้ภาครัฐและเมื่อมีงบประมาณมากขึ้นจะนำไปสู่รัฐสวัสดิการได้ รัฐควรขยายการเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอบรมระดับอุดมศึกษาโดยใช้วิธีลดค่าเทอมหรือทุนนักศึกษา เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของกำลังคนในระยะยาว ในด้านการคลัง ควรเน้นการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อนของโครงการ และจัดสรรงบประมาณในการดำเนินนโยบายสร้างโอกาสลดความเหลื่อมล้ำได้สูง เช่น การช่วยเหลือเด็กปฐมวัยและคนพิการ โดยอาจจัดให้มีระบบประกันสังคมพื้นฐานระดับชาติ เพื่อรับประกันคุณภาพชีวิตขั้นต่ำของประชาชนทุกคน

กรณีศึกษาไทยและต่างประเทศ

ไทย โครงการช่วยเหลือประชาชนเพื่อกระตุ้นฐานราก มีหลายรูปแบบ เช่น โครงการคนละครึ่งพลัส เป็นมาตรการเร่งด่วนเพิ่มอุปสงค์ โดยรัฐสมทบสูงสุด 200 บาท/วัน กระตุ้นการซื้อสินค้าและบริการในประเทศ ได้ผลสำเร็จตามเป้าหมาย ทำให้เงินเข้าสู่ระบบ 8.4 หมื่นล้านบาท และขยายให้ผู้เสียภาษีได้เงินคืนมากขึ้น โครงการเติมเงินบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ (บัตรคนจน) เป็นการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยโดยตรง เช่น คณะรัฐมนตรีอนุมัติงบประมาณ 2,900 ล้านบาท เพื่อจ่ายสวัสดิการแก่ผู้มีสิทธิราว 9.2 ล้านคน ช่วยแบกรับภาระกำลังซื้อของผู้บริโภค โครงการแจกเงินดิจิทัล 10,000 บาท ให้เยาวชนอายุ 16-20 ปี ประมาณ 2.7 ล้านคน เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่น โดยจะเริ่มใช้จ่ายผ่านระบบดิจิทัลวอลเล็ต นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมการสร้างรายได้ในท้องถิ่นผ่านโครงการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) ซึ่งมีวัตถุประสงค์พัฒนาสินค้าท้องถิ่นให้มีมูลค่าสูงขึ้น เช่น งาน OTOP City 2025 มียอดขายรวมกว่า 868 ล้านบาท แสดงให้เห็นพลังของชุมชนไทยในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก

กรณีศึกษาไทยและต่างประเทศ (ต่อ)

สวีเดน ให้ความสำคัญกับการลงทุนในการศึกษาของเด็กปฐมวัยโดยไม่มีค่าใช้จ่าย และระบบประกันสังคมที่ครอบคลุมตลอดช่วงชีวิต ส่งผลให้สามารถลดความยากจนข้ามรุ่นและรักษาความเสมอภาคทางโอกาสได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ฟินแลนด์ เน้นคุณภาพการศึกษาที่เท่าเทียม ลดความแตกต่างระหว่างโรงเรียน และผลงานสวัสดิการแรงงานกับการพัฒนาทักษะใหม่ ทำให้แรงงานมีผลิตภาพสูงและสังคมมีความเชื่อมั่นต่อรัฐในระดับสูง

เดนมาร์ก ใช้โมเดล “Flexicurity” ซึ่งผสานตลาดแรงงานที่ยืดหยุ่นเข้ากับระบบสวัสดิการที่มั่นคง โดยรัฐให้เงินชดเชยการว่างงานและฝึกทักษะแรงงานอย่างเข้มข้น ส่งผลให้แรงงานพร้อมปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจโดยไม่เกิดความไม่มั่นคงทางสังคม

นอร์เวย์ มีจุดเด่นด้านการบริหารรายได้จากทรัพยากรธรรมชาติผ่านกองทุนความมั่งคั่งแห่งชาติ เพื่อนำผลตอบแทนมาใช้สนับสนุนรัฐสวัสดิการระยะยาวอย่างยั่งยืน โดยไม่กระทบเสถียรภาพทางการคลัง

สิงคโปร์ มุ่งเน้นการส่งเสริมอาชีพและการออมส่วนบุคคลแทนสวัสดิการแบบเบี่ยงชีฟ สนับสนุนระบบออมทรัพย์และประกันสังคมภาคบังคับ หรือเรียกว่า ระบบบำนาญกองทุนส่วนบุคคล (Central Provident Fund: CPF) ที่บังคับให้ลูกจ้างและนายจ้างเก็บออมส่วนหนึ่งเพื่อวัยเกษียณ บ้าน และรักษาพยาบาล ส่งผลให้สวัสดิการประชาชนยั่งยืนโดยไม่ใช้จ่ายภาษีสูง การกำหนดรูปแบบค่าจ้างแบบก้าวหน้า (Progressive Wage Model: PWM) ควบคู่การพัฒนาทักษะ เป็นการช่วยยกระดับรายได้แรงงานระดับล่าง ประเทศไทยสามารถนำแนวคิดนี้มาปรับใช้ได้ เช่น การสร้างมาตรฐานค่าจ้างและสิทธิประโยชน์ที่ผู้ประกอบการต้องร่วมเสียค่าใช้จ่ายบางส่วน เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้มีรายได้น้อยออมและพัฒนาอาชีพตัวเอง

จีน มีนโยบายส่งเสริมหมู่บ้านเสื้อผ้าสินค้าออนไลน์ (Taobao Village) แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงชนบทด้วยการซื้อขายสินค้าและบริการผ่านอินเทอร์เน็ต (e-Commerce) โดยชาวบ้านนำสินค้าท้องถิ่นมาเปิดร้านค้าออนไลน์บนแพลตฟอร์ม Alibaba ส่งผลให้รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้นเป็น 3 เท่าของเฉลี่ยชนบท โครงการนี้เริ่มจากการพัฒนาโดยชุมชนเอง และได้รับการสนับสนุนจากรัฐในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานและอบรมทักษะดิจิทัล ไทยสามารถนำโมเดลนี้มาใช้ได้ในพื้นที่ชนบท เช่น ส่งเสริมการขายสินค้าเกษตร-ผลิตภัณฑ์ชุมชนออนไลน์ จัดอบรมการค้าออนไลน์ สร้างโครงข่ายอินเทอร์เน็ตชนบทเพิ่มขึ้น

อินโดนีเซีย โครงการบัตรฝึกอบรมก่อนเข้าทำงาน (Kartu Prakerja) รวมการฝึกอบรมอาชีพกับการจ่ายเงินช่วยเหลือผ่านระบบดิจิทัล โดยใช้แอปพลิเคชัน กระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ เข้าถึงประชาชนกว่า 11 ล้านคน โครงการนี้ใช้ระบบ G2P แบบมัลติแชนแนล (Multi-Channel) ทำให้การจ่ายเงินรวดเร็ว โปร่งใส และขยายความครอบคลุมได้ ประสบการณ์นี้ชี้ว่าการผนวกเทคโนโลยีกับสวัสดิการ เช่น e-wallet แอปพลิเคชันของรัฐ ช่วยเพิ่มการรวมทางการเงินและฝึกทักษะแรงงาน ประเทศไทยจึงควรพัฒนาช่องทางจ่ายเงินช่วยเหลือแบบดิจิทัลให้ครอบคลุมกว่าเดิม เพื่อกระจายสวัสดิการลงถึงรากหญ้าได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์กรณีศึกษาประเทศไทย : การยกระดับนโยบายรัฐสวัสดิการเชิงเศรษฐกิจในระยะต่อไป จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนจากแนวทางการช่วยเหลือเชิงสงเคราะห์หรือการกระตุ้นเศรษฐกิจระยะสั้น ไปสู่การออกแบบนโยบายแบบบูรณาการที่เชื่อมโยงสวัสดิการกับการพัฒนาศักยภาพประชาชนและเศรษฐกิจฐานรากอย่างเป็นระบบ ทั้งในมิติการลงทุนด้านการศึกษาและทักษะแรงงาน การส่งเสริมการสร้างรายได้ในระดับชุมชน การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นกลไกขยายโอกาสทางเศรษฐกิจ รวมถึงการปฏิรูประบบการคลังเพื่อรองรับรัฐสวัสดิการที่มีความครอบคลุมและยั่งยืนมากขึ้น **การวิเคราะห์กรณีศึกษาจากต่างประเทศ :** โดยเฉพาะประเทศในกลุ่มนอร์ดิกและสิงคโปร์ สะท้อนให้เห็นว่า ความสำเร็จของรัฐสวัสดิการไม่ได้เกิดจากการใช้จ่ายงบประมาณเพียงอย่างเดียว หากแต่เกิดจากการออกแบบนโยบายที่มองรัฐสวัสดิการเป็นการลงทุนทางสังคมที่เชื่อมโยงกับระบบการศึกษา ตลาดแรงงาน การพัฒนาทักษะ และการบริหารการคลังอย่างมีวินัย ประเทศเหล่านี้ สามารถใช้รัฐสวัสดิการเป็นเครื่องมือเสริมสร้างทุนมนุษย์ เพิ่มผลิตภาพแรงงาน และลดความเหลื่อมล้ำได้อย่างยั่งยืน โดยไม่กระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในระยะยาว

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. เสริมสร้างระบบรัฐสวัสดิการแบบมีส่วนร่วม จัดตั้งและจัดสรรงบประมาณให้กับกองทุนประชารัฐสวัสดิการอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยและธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก (SME) โดยศึกษาและให้ประยุกต์แนวคิดสิงคโปร์ เช่น ระบบบำนาญกองทุนส่วนบุคคล (CPF) เพื่อประชาชนได้ออมเงินรองรับอนาคต ลดภาระรัฐ
2. กระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่นผ่านนวัตกรรม สร้างนโยบายสนับสนุนดิจิทัลในชุมชน เช่น จัดทำโครงการอบรมการค้าขายออนไลน์ให้แก่ผู้ประกอบการท้องถิ่น ใจภาคเอกชนร่วมลงทุนในเทคโนโลยีภาคเกษตรและภาคชุมชน
3. ส่งเสริมการเข้าถึงเงินทุนและบริการการเงิน ออกมาตรการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ บริการธนาคารประชาชน และระบบการจ่ายเงินช่วยเหลือแบบมัลติแชนแนล เช่น e-wallet เพื่อให้ชุมชนรายได้น้อยเข้าถึงสภาพคล่องได้ง่ายและโปร่งใส

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. เปิดพื้นที่ทดลองโครงการ โดยจัดตั้งธนาคารกรณีศึกษา ระดับจังหวัดหรืออำเภอ ร่วมกับมหาวิทยาลัยหรือองค์กรท้องถิ่น เพื่อทดลองมาตรการเชิงนโยบายใหม่ ๆ เช่น มาตรการเงินช่วยเหลือดิจิทัล บัตรเติมพลังท้องถิ่น
2. เร่งรัดอบรมและกระจายข้อมูล ควบคู่กับการให้องค์ความรู้ แก่ประชาชนเรื่องทักษะอาชีพใหม่ ๆ รวมทั้งเผยแพร่มาตรการรัฐอย่างทั่วถึง เพื่อให้ประชาชนเข้าใจและใช้สิทธิสวัสดิการได้เต็มที่
3. สร้างกลไกติดตามและประเมินผล กำหนดตัวชี้วัดชัดเจนสำหรับแต่ละโครงการ เช่น ติดตาม GDP ภาคชุมชน รายได้ประชาชน ในทุกโครงการเพื่อปรับปรุงนโยบายให้เกิดผลสูงสุดต่อไป

บรรณานุกรม